

ROGALAND FYLKESKOMMUNE
Postboks 130 Sentrum
4001 STAVANGER

Dato: 25.05.2020
Saksref: 202001540-5
Deres ref.: 2020/10945
Side: 1 / 5

Vår saksbehandler: Jens Gunnar Mersland
Telefon:
Mobil: +47 91677614
E-post: Jens.Gunnar.Mersland@banenor.no

Sørlandsbanen/Jærbanen – Vedtak om tillatelse til bygging av Rv. 4 Bussvei Gausel stasjon- Nårdlandsbråtet i Stavanger kommune

Vi viser til deres brev av 07.02.20 vedørende søknad om tiltak innenfor 30m fra spormidtd ved Gausel i forbindelse med ny bussvei.

Beklageligvis har det tatt en del tid for Bane NOR å besvare søknaden.

Bakgrunn

Rogaland fylkeskommune (RFK) har overtatt ansvar for bygging av fylkesveier fra Statens vegvesen (SVV) og skal selv være byggherre av bussvei i området fra Gausel stasjon til Nårdlandsbråtet etter reguleringsplan 2299, som ble vedtatt i Stavanger bystyre 27.03.2017. I den sammenheng er det er rekke tiltak som skal utføres i forbindelse med arbeidet på veianlegget i nærheten av Gausel stasjon og jernbanelinjen hvor store deler av arbeidet vil foregå innenfor 30 meter fra senterlinjen til nærmeste jernbanespor.

Tiltakene er som følger:

- Nytt midlertidig gang- og sykkelveg etableres langs gjerdet på vestsiden til jernbanen.
- Ny midlertidig parkeringsplass etableres på kommunal eiendom sør for stasjonen på vestsiden av jernbanelinjen.
- Eksisterende parkeringsplass blir gjort om til riggområdet der anleggsbrakker og utstyr blir plassert.
- Midlertidig gangbru blir satt opp for å ivareta myke trafikanter som skal krysse fv. 44 når eksisterende kulvert rives. Gangbruen skal ikke gå over jernbanelinjen.
- I henhold til vedtatt reguleringsplan 2299 skal det bygges en ny og større kulvert som erstatter eksisterende kulvert under fv. 44, vis a vis kulvert under Gausel stasjon. Den nye kulverten forlenges mot Gausel stasjon sammenlignet med den eksisterende.
- Opparbeiding av ny gang- og sykkelveg, busslomme, vei og bussvei i henhold til reguleringsplan 2299. Reguleringsplanen viser at det blir noe inngrep innenfor gjerdet. Det er skråning for ny gang- og sykkelveg som går innenfor. Dette blir belyst nærmere under detaljprosjektering.

Underveis har det vært flere møter med representanter fra Bane NOR.

Det er spesielt ved Gausel stasjonsområdet tiltakene er såpass nær jernbanen og kan få innvirkning på jernbaneinfrastrukturen.

Rettslig utgangspunkt

En god del av det omsøkte tiltaket vil ligge nærmere enn 30m fra nærmeste spormidtd. Dette betyr at jernbanelovens § 10 kommer til anvendelse. Her står det blant annet:

Det er forbudt uten tillatelse fra kjøreveiens eier å oppføre bygning, anlegg eller annen installasjon, foreta utgraving eller oppfylling mv. innen 30 meter regnet fra nærmeste spors midtlinje. Dette gjelder også dersom det foreligger reguleringsplan med annen byggegrense eller det med grunnlag i annen lov er gitt rett til å etablere anlegg eller installasjon innenfor 30 meter regnet fra nærmeste spors midtlinje. I tilfeller nevnt i annet punktum, skal tillatelse alltid gis hvis det ikke foreligger særlige grunner for avslag. Tillatelse er ikke nødvendig når sporanlegget er en del av offentlig eller privat vei. Vedtak etter første punktum kan påklages til departementet.

Kjøreveiens eier kan fastsette vilkår for tillatelsen etter første ledd. Vilklårene skal særlig ivareta hensynet til jernbanesikkerheten, jernbanens uforstyrrede drift og behovet for vedlikehold og eventuell mulig senere utvidelse av kjøreveien.

Bane NORs vurdering

I ROS analyse er det pekt på en rekke forhold som kan påvirke sikkerheten i forhold til togtrafikken samt medføre fare for setninger på konstruksjoner og spor. I den forbindelse pekes det i analysen på setningsproblematikken og at det må foretas geoteknisk prosjektering og ha kontroll på grunnvannsnivå i anleggsfasen. Det er også nevnt mulig bruk av spunt (berlinerwand).

Det nevnes også at det skal forgå sprengningsarbeider nær banen, noe som er planlagt å foregå på natten.

Tiltakene er i utgangspunkt i tråd med gjeldende reguleringsplan. Det må legges en midlertidig g/s-veg og parkeringsplass for reisende og som kommer sør for holdeplassen.

Videre er det skissert rigg-og anleggsområde på stasjonens parkeringsplass. Denne må reetableres snarest mulig etter gjennomført omsøkte tiltak. I den forbindelse er vår kontaktperson Erik Børjesson, telefon 916 77 615.

Det er viktig at det holdes god kontakt med tilstandskontrollør i Spordrift AS, **Jan Arne Haugan tlf. 404 16 867.**

Når sprengning skal starte, må all dokumentasjon være levert til Bane NOR og tidspunkt for sprengningen må være avtalt med tilstandskontrollør Jan Arne Haugan og vaktpersonell. Rystelsesmålere og annet må være plassert som avtalt og i samarbeid med tilstandskontrollør. Rystelsesmåler benyttes for å kontrollere at rystelsene holdes lavere enn gjeldende rystelseskrav. Minst mulig rystelser gir liten risiko for ødeleggelser. Nødvendig sprengning må foregå med varsomhet, og betinger små salver.

Hovedregelen er at det aksepteres ingen deformasjoner på Bane NORs anlegg. Risikoen for slike skader ligger på tiltakshaver.

Sprengning/borring/graving nær jernbanen utgjør en stor risiko for farlige hendelser. Finnes det trafoer/rele-skap langs jernbanesporet i nærheten av planeringsprosjektet, er det strengere rystelseskrav til disse. Tiltakshaver må være forberedt på at arbeidet kan bli stanset etter første salve og videre sprengning forbyes.

Graveutstyr må tilpasses etter forholdene og etter instruksjoner fra tilstandskontrollør nevnt nedenfor.

For å ha kontroll på om det omsøkte tiltaket har negativ påvirkning på jernbaneinfrastrukturen, må det før det settes i gang maskinarbeider på tomta, settes ut og måles inn målepunkter både i sporet og på strategiske jernbanekonstruksjoner. Videre må det vurderes sammen med tilstandskontrollør

fra Spordrift AS, Jan Arne Haugan, om strategiske konstruksjoner som jernbanekulvert/plattformer fotograferes/filmes før arbeidene starter og når tiltaket er slutført.

Eventuelle avklaringer omkring endring om fremtidig eierskap av grunn, ivaretas av Bane NOR Eiendom.

Vedtak

Bane NOR gir dispensasjon fra bygge- og graveforbudet i jernbaneloven § 10 til det omsøkte tiltaket på følgende vilkår:

1 Tiltaket

Hvorvidt det er behov for at nye konstruksjoner nærmest jernbanen må jordes, avklares med vår faglig leder for EL-kraft, **Ole Johan Løynig**, tlf. **950 25 445**.

Tiltakshaver plikter å opptre med den største aktsomhet i forbindelse med utøving av sine rettigheter etter dispensasjonen. Tiltaket må ikke på noen måte kunne utgjøre en sikkerhetsrisiko eller ulempe for jernbanen. **Eventuelle eksisterende gjerder i grensen må reetableres dersom de blir skadet under arbeidets gang.**

Tiltaket skal planlegges, utføres, driftes og vedlikeholdes i henhold til gjeldende lover, forskrifter og relevante offentlige vedtak.

Tiltakshaver er ansvarlig for valg av metoder, materialer og alle andre forhold ved tiltaket både i planleggingsfasen og i byggefasen. Eventuell godkjenning av dokumentasjon innebærer ikke at Bane NOR anviser metodebruk eller lignende. Bane NOR har rett til å nekte tiltakshaver bruk av metoder, materialer eller utførelse for øvrig som det er grunn til å tro vil kunne føre til fare for skader eller ulemper i strid med hensynene bak jernbanelovens § 10 første ledd første punktum.

Vedrørende sprengningsarbeid må det foregå med varsomhet, og betinger små salver. Eventuelt behov og plassering av **rystelsesmåler** avklares med tilstandskontrollør i Spordrift AS, **Jan Arne Haugan** (Linjen) tlf. 40 41 68 67.

Før sprengningsarbeidene starter, må det også kartlegges om det finnes trafo/rele skap som kan være med å bestemme rystelseskravet som legges til grunn for salveplanen. Ta kontakt med tilstandskontrollør **Odd Magne Egenes** (LIV) på tlf. 95258032 og tilstandskontrollør signal i Spordrift AS, **Jonny Holen** (signal) på tlf. 97425247.

Alle kostnader med montering og drifting av rystelsesmåler er tiltakshavers ansvar. Likeså gjelder alle Bane NOR og Spordrift sitt ressursbruk knyttet til tiltaket også for vaktmannskaper.

Når ladningene er klargjort, må vaktmann kontaktes for å være til stede ved sprengning. **Tidspunkt for sprengning må godkjennes av vaktmann.** Informasjon om vaktmann fås av vår tilstandskontrollør. Før sprengning kan det bli aktuelt å frakoble og sperre sporet.

Etter hver salve må det leveres, til jernbanens tilstandskontrollør eller vakt, en tilstandsrapport som viser hvorvidt rystelsene er innenfor toleransekravene. Følg instruksjoner fra vaktmann og tilstandskontrollør. Følg norsk standard, Bane NORs tekniske regelverk og annet gjeldende regelverk angående sprengning.

Det er tiltakshavers ansvar å ta ansvar for dersom det omsøkte tiltak medfører økt problemer med overvann/drensproblematikk til skade for jernbaneinfrastrukturen.

2 Sikkerhet

Tiltaket må ikke på noen måte kunne utgjøre en sikkerhetsrisiko for jernbanen, eller for mennesker som tar opphold eller passerer gjennom området.

Tiltakshaver har ansvaret for sikkerheten til egne og innleide folk. Det samme gjelder andre som tiltakshaver gir adgang til byggeplassen/tiltaket.

Tiltakshaver plikter å sette seg grundig inn i og å følge Bane NORs til enhver tid gjeldende instruks(er) om sikkerhet i forbindelse med arbeid i og ved Bane NORs infrastruktur, herunder se til at det gjennomføres nødvendig opplæring og at hovedsikkerhetsvakt benyttes der dette er påkrevet. **Eventuelle medgåtte timer for Bane NORs personell og/eller Spordrifts personell blir fakturert tiltakshaver eller ansvarlig søker.** Eventuelt behov for sikkerhetsvakt vil kunne måtte dekkes opp via ekstern Hovedsikkerhetsvakt (HSV) og/eller Leder for EI-sikkerhet (LFS), da Bane NOR ikke kan garantere å ha tilgjengelig kapasitet. Link til instruks: <http://www.banenor.no/elkraft/ih/docs/sty/STY-601050.pdf>

Tilstandskontrollør, **Jan Arne Haugan tlf. 404 16 867**, skal kontaktes i god tid (minst 3 uker) før arbeidene settes i gang, slik at han kan vurdere om det er nødvendig med sikkerhetstiltak og om sikkerhetsvakt må benyttes under hele eller deler av arbeidet.

Sikkerhetstiltak og retningslinjer i vedlagte fakta-ark for anleggsmaskiner må følges. Ved bruk av kran innenfor 30 meter fra nærmeste spors midtlinje og bruk av maskiner som har en rekkevidde nærmere enn 6 meter fra nærmeste spenningsførende anleggsdel i høyspenningsanlegget, må vår tilstandskontrollør EI-kraft i Spordrift, **Dag Amund Klinkenberg, tlf. 916 59 391**, kontaktes i god tid (minst 3 uker) før arbeidet påbegynnes. Bane NORs tekniske regelverk og FEF2006 «Instruks om elektriske forsyningsanlegg, med veiledning» må følges. Det henvises også til instruksene om «Krav til sikkert arbeid i og ved Bane NORs infrastruktur», se linken ovenfor.

Instruks fra tilstandskontrollører må følges.

Dersom tilstandskontrollører krever at det må opp anleggsgjerde under arbeidets gang, må dette følges. **Det samme gjelder dersom det kreves utsatt fastpunkter og etablering av måleprogram for kontrollmulighet av jernbaneinfrastrukturen.**

Tiltakshaver må ikke skade Bane NORs kabler/ledninger i området. For å unngå dette må det bestilles kabelpåvisning i god tid før tiltaket igangsettes etter avklaring med tilstandskontrollør. En slik bestilling gjøres via følgende kobling: <https://www.banenor.no/elkraft/kontakt/kabel.htm>

3 Ansvar for økonomisk tap

Tiltakshaver er ansvarlig for all skade og ulempe som eventuelt måtte påføres Bane NOR som følge av det omsøkte tiltaket under anleggsperioden **og på lang sikt**. Dersom det skulle skje setninger på sporet, kan det bli aktuelt med pukksupplering og bruk av pakkmaskin eller andre større reparasjoner. Tiltakshavers ansvar gjelder uavhengig av skyld og uten beløpsgrense. Erstatningsansvaret omfatter alt Bane NORs tap, herunder regress for rettmessige krav fra togselskap, passasjerer eller andre tredjepersoner.

4 Ansvarsfrihet

Tiltakshaver må være klar over at hun/han i framtiden ikke kan kreve erstatning fra tog-operatør eller Bane NOR for skade eller ulemper, fra blant annet støy, rystelser, snøbrøyting med mer, som skyldes nærhet til jernbanesporet.

5 Tiltakshavers ansvar for vedlikehold med mer i bygge- og driftsfasen

Dersom Bane NOR finner at tiltaket ikke skjøttes tilfredsstillende, kan Bane NOR foreta rydding, sikring og lignende for tiltakshavers regning. Tiltakshaver skal om mulig varsles på forhånd med rimelig frist. Bane NOR kan også pålegge tiltakshaver å sperre av tiltaket, stoppe byggearbeidet/utførelsen/aktivitet.

6 Utvidelse, endringer med mer av Bane NORs infrastruktur

Dersom det i framtida blir aktuelt for Bane NOR å utvide sin infrastruktur og/eller å utføre andre typer endringer, kan Bane NOR kreve at tiltaket, eller deler av det, flyttes eller fjernes – permanent eller midlertidig. Bane NOR plikter imidlertid, så langt det med rimelighet er forenlig med Bane NORs arbeider, å ta hensyn til tiltaket.

7 Innsyn/åpenhet

Bane NOR har rett til innsyn i alle planer for tiltaket, samt å bli holdt løpende orientert om framdrift og alle andre forhold av betydning for Bane NOR. Bane NOR har rett til å delta på alle prosjekteringsmøter, byggherremøter, byggemøter og evt. andre møter vedrørende prosjektgjennomføringen.

8 Bortfall av dispensasjon

Dersom tiltaket ikke er igangsatt innen 3 år etter at dispensasjon er gitt, bortfaller tillatelsen. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Tillatelsen bortfaller med umiddelbar virkning ved brudd på vilkårene.

Klageadgang

Vedtaket er et enkeltvedtak som etter forvaltningsloven § 28, første ledd kan påklages til nærmeste overordnede forvaltningsorgan. Klageinstans for enkeltvedtak etter jernbaneloven er i dag Jernbanedirektoratet. Fristen for å klage er tre uker fra det tidspunkt vedkommende part har mottatt vedtaket, jf. forvaltningsloven § 29, første ledd.

Eventuell klage rettes til Bane NOR, postboks 4350, 2308 Hamar. Epost: postmottak@banenor.no

Med vennlig hilsen

Tallak Langmyr
banesjef
Sørlandet, Område Sør-Vest

Jens Gunnar Mersland
senioringeniør
Sørlandet, Område Sør-Vest

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Mottakere:

ROGALAND FYLKESKOMMUNE

Kopi:

STAVANGER KOMMUNE

Vedlegg:

Faktaark anlegg_og_luftledn
Klagerett

Oktober 2002

Fakta-ark

Anleggsmaskiner og luftledninger

Utsiktet berøring med strømførende høyspenningsledninger i forbindelse med anleggsarbeid kan få alvorlige konsekvenser for liv og helse. Det kan også medføre store økonomiske kostnader for samfunnet fordi høyspenningsledninger må kobles ut for å rette opp feil. Dette fakta-arket tar for seg hvordan en kan unngå at farlige situasjoner oppstår, og hva en bør gjøre dersom anleggsmaskiner kommer i berøring med høyspenningsledninger eller det skjer overslag uten direkte berøring.

Oppstår det uhell er det viktig at maskinen forlates på riktig måte.

Direktoratet for brann- og elsikkerhet

(DBE) er den sentrale myndighet som forvalter bl.a. området elsikkerhet. Det formelle grunnlaget for DBEs virksomhet er "Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr" (tilsynsloven).

DBE rapporterer til Arbeids- og administrasjonsdepartementet når det gjelder bl.a. elsikkerhet.

Det lokale eltilsyn

De fleste elverk er pålagt å føre tilsyn innenfor sitt forsyningsområde. Det lokale eltilsyn ved elverket er derfor en del av det offentlige tilsynsapparatet for elsikkerhet og utøver tilsyn under DBEs kontroll.

Direktoratet for brann- og elsikkerhet

Postboks 2014
3101 Tønsberg

Telefon: 33 39 88 00
Telefaks: 33 31 06 60

postmottak@dbe.dep.no
www.dbe.no

➤ Førere av anleggsmaskiner må ha kjennskap til faren ved berøring av strømførende høyspenningsledninger eller faren ved å komme for nær slike ledninger.

De må også kjenne til at det kan skje overslag i luften uten å berøre ledningene. Har uhellet vært ute, og maskinen står under spenning (berører høyspenningsledningen), er det viktig å opptre på riktig måte for å hindre skade på personer, anlegg og omgivelser.

Det er viktig at føreren:

- sørger for at mennesker og dyr ikke berører eller er i nærheten av maskinen eller luftledninger som har falt ned
- sørger for at ledningseieren (vanligvis everk) kontaktes og selv blir sittende i førersetet til ledningseieren har gitt tilbakemelding om at linjen er utkoblet - dersom varsling ikke er mulig, evakuer maskinen som beskrevet i punktet under

- ved brann i maskinen som krever evakuering, hopp direkte fra førerhuset og så langt bort fra maskinen som mulig. Nedslaget må tas med samlede bein. Han/hun må gå videre med svært korte steg, hinke seg vekk på ett ben, eller hoppe med bena samlet. Dette må gjøres for å unngå å bli rammet av farlige skrittspenninger, dvs. at det kan være et spenningsfelt i bakken nær maskinen, og det kan oppstå spenningsforskjeller fra fot til fot som kan medføre personskade

Personer som oppholder seg i nærheten av anleggsmaskiner må aldri berøre noen deler av maskinen dersom maskinen er satt under spenning, dvs. berører luftledninger med høyspenning. Gå vekk fra maskinen med svært korte steg, hink på ett ben, eller hopp med begge bena samlet for å unngå farlige skrittspenninger.

Kontakt deretter ledningseieren slik at ledningen kan bli utkoblet.

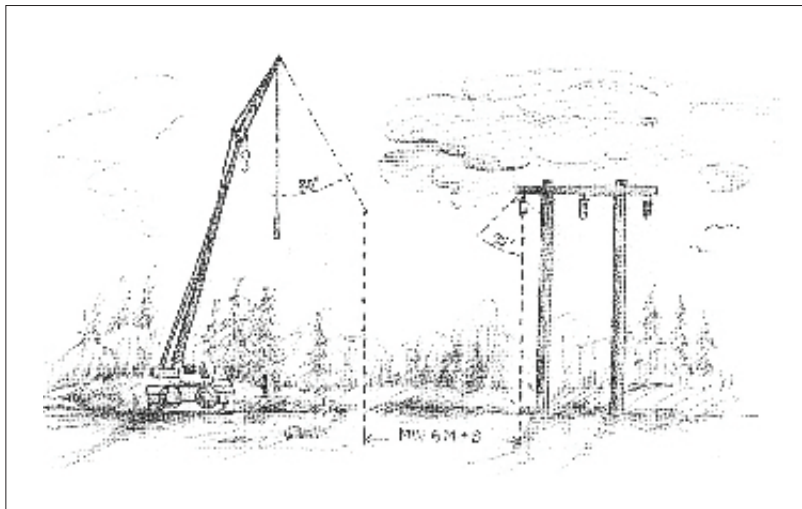
➤ Maskiner med gummihjul og maskiner med stålhjul eller belter

Maskiner som er i berøring med en strømførende høyspenningsledning må ikke berøres. En maskin med gummihjul blir satt under spenning ved berøring eller overslag mellom strømførende linje og maskin. På grunn av gummihjulene vil det normalt ikke dannes forbindelse til jord, og dersom en person står på bakken og berører maskinen vil vedkommende danne forbindelse til jord og vil bli utsatt for livsfarlig strømgjennomgang. Alle må holde seg langt unna en slik maskin inntil ledningen er utkoblet.

En maskin med stålhjul eller belter gir vanligvis god kontakt til jord. Ved berøring eller overslag mellom den strømførende ledningen og maskinen vil maskinen bli strømførende. Dermed vil strømbanen følge maskinen til jord, og det vil ikke være noen spenningsforskjell mellom maskinen og jord. Men også her frarådes det på det sterkeste å berøre maskinen før ledningen er utkoblet. Stor overgangsmotstand mellom maskin og jord kan medføre at personer blir utsatt for spenningsforskjeller også i slike tilfeller.

➤ Avstand til høyspenningsluftledning

Det kan oppstå livsfarlige situasjoner dersom for eksempel en kran eller wire kommer for nær en høyspenningsluftlinje. Overslag (dannelse av strømbane) til kran/wire kan skje uten direkte berøring av linjen. For at bruk av anleggsmaskiner skal skje uten risiko for liv og eiendom skal ledningseieren kon-

Maskinen må plasseres slik at det tas hensyn til utsving av last.

taktes dersom maskinen/kranen skal oppstilles eller brukes nærmere linjen enn 30 meter. Brukere av anleggsmaskiner har plikt til å rette seg etter de instruksjoner som ledningseier gir.

I følge forskrifter for elektriske anlegg - forsyningsanlegg (§ 75.16) skal den horisontale avstanden fra en høyspenningsluftledning til ethvert punkt på en kran, under alle forhold være minst 6 meter + et spenningsavhengig tillegg som varierer mellom 0 og 1 meter. Til lavspenningslinjer skal det være en fri avstand på minst 2,5 meter. Dette gjelder ikke når det treffes spesiell avtale med eieren av høyspenningsanlegget (ved driftslederen), og han/hun sørger for at oppstilling og bruk av maskinen foregår på betryggende måte under sakkyndig ledelse. Det må tas forbehold til maskinens stilling og utsving av last. Det må videre tas

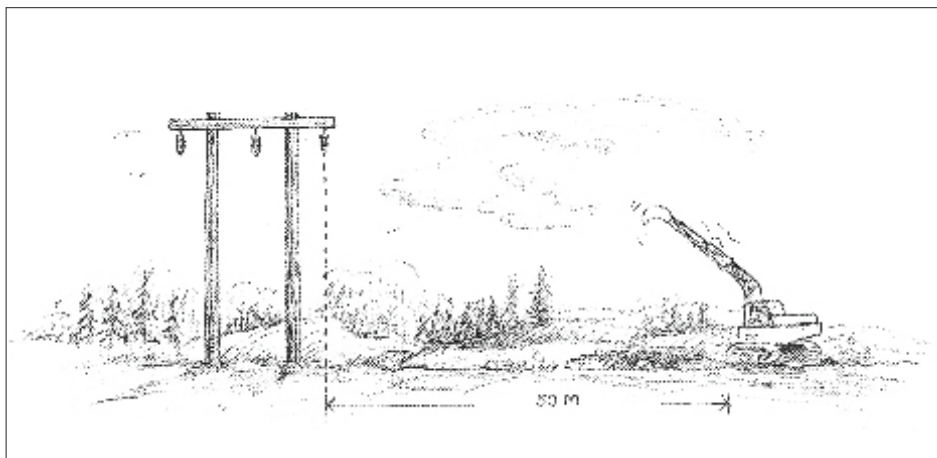
hensyn til vindretningen. Ved 30 grader utsving av linjen mot maskinen i vind, varierer avstanden mellom 3 og 6,5 meter.

Maskiner/kraner skal ikke under noen omstendighet oppstilles under en høyspenningsluftledning, uten at dette blir gjort etter spesiell avtale med ledningseieren og at dette foregår på betryggende måte under sakkyndig ledelse. Arbeidsgiveren skal sørge for at de sikkerhetstiltak som blir foreskrevet av ledningseieren, blir iverksatt og at arbeid med anleggsmaskiner ikke blir satt i gang før foreskrevne sikkerhetstiltak er utført.

Mer informasjon om elsikkerhet:

Direktoratet for brann- og elsikkerhets nettsider

www.dbe.no

Ledningseier skal kontaktes når arbeid skal foregå nærmere enn 30 meter.